

Az 1991. évi XX. törvény 109. §. (1., 2.) bekezdése alapján készült

S Z A K V É L E M É N Y

Budaörs Város Önkormányzata felkérésére és költségvállalásával, az NKA Vizuális Művészetek Kollégiuma 3974. számú pályázatának támogatásával, a *Közösségi, köztéri művet*

**Rátonyi Kinga, Gvardián Ferenc, Kemény Péter, Kelle Antal, Pázmándi Antal és
Gaál Endre, Stremeny Géza, Szarka Tamás**

készíti.

A Budaörsi Művésztelep fennállásának 10. évfordulóját azzal ünnepelték meg az ott dolgozó művészek, hogy közös köztéri művet terveztek. A koncepció alapja az a kérdés volt, hogy hogyan tud 7 alkotó egy olyan közös művet létre hozni, amelyben az egyes individuumok a közösség egyenrangú tagjai és egy közös műalkotást hoznak létre? Hogyan tudják a művészek saját elképzeléseiket egymás mellé rendelni úgy, hogy az koherens művet alkosson egy olyan anyagból, mint a beton, amely ebben a léptékben mindnyájuk számára újdonságot jelent?

Kelle Antal alakította ki azt a 7 db különböző arányú és tónusú kapuból álló kompozíciót, amely egy spirális vonalra felfűzve, csigavonal szerűen egymásba érő kereteket mutat. Minden művész a saját művészi ouvre-jének megfelelően alakítja át a keretet anélkül, hogy az arányait megváltoztatná. Így alakult ki a közösségi köztéri szoborkonstrukció.

A művészek által bemutatott maketten, spirális elrendezésben – mint organikus formában - a kapuk az egymásra való odafigyelést, nyitottságot és a közösségi társadalmi mintákat egyszerre kívánja modellezni a kompozíció. Az egyes kapuk más-más arányt mutatnak, mint ahogy az alkotók saját életművüket is különböző anyagokból és olyan különböző műfajokban építik, amelyek egy-egy ilyen közös ponton találkozhatnak. A beton, üveg, porcelán és agyag hasonló gondolkodást kíván, mégis teljesen különböző asszociációkat kelthet. A 7 művész által megfogalmazott kapuk hatással vannak egymásra, nincs alá vagy fölé rendelt viszony, amiben nem a kapuk díszítése volt a feladat, hanem a kialakított, közös struktúrában való egyéni megjelenés.

A művészek 3 közös pontban egyeztek meg, a monokróm színhasználatban és abban, hogy a szürkék és fehérek az anyagból fakadnak, valamint, hogy az esetlegesen használt idegen anyag, pl.: üveg és más betétek lehetnek színesek. A közös művet a három budaörsi körforgalom egyikében kívánják felállítani.

A művészek és a megrendelő bemutatták a mű makettjét és a tervezett helyszínt.

A Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. – a szakértői vélemények alapján – a következőket állapítja meg:

Gvardián Ferenc saját szobrászi világából helyez be elemeket a műbe, a kapu saját anyagából, betonból öntve.

Pázmándi Antal és Gaál Endre közös művet készít, a fekvő formátumú beton kapukeretet átfúrják a színes üveg gerendák, ezen kívül egy mobil, forgatható elemet is elhelyeznek a kapun, amit az esetlegesen a körforgalomba bejutó gyalogos közönség interaktívan használhat. Itt kell megjegyezni, hogy fontos lenne az üveg részek esti fényeinek megtervezése, akár belső, ledes világítást kapva, de az egész kompozíció megvilágítását is javasolt átgondolni. A pályázatban nem terveztek költséget ennek kiépítésére, de megfontolása előnyére válna a műnek.

Stremeny Géza kapuja LEGO építményre emlékeztet, amely érdekes módon a szürke és fehér árnyalatait vonultatja fel, ellentétben a színes legóval – mint gyerekjátékkal –, itt a szürke-fehér monokróm árnyalatok különös időtlenséget eredményeznek.

Szarka Tamás az A betű apoteózisát jelenítette meg a kapu formán és gondolkodik rajta, hogy a beton színétől eltérő fehér fagyálló kerámiából készüljenek.

Rátonyi Kinga a kapu belsejébe lógatott, pszeudo horgolt csipkéket helyez, amellyel a női alkotói folyamatokat állítja fókuszba. Az intim terek otthonosságát és a kollektív emlékezet darabjait a horgolt csipketerítőre emlékeztető jeleket a nyilvános terek léptékében mutatja a porcelán anyagának köztéri funkcióját erősítve.

Kemény Péter elforduló, pozitív-negatív formákkal játszik, amik izgalmas optikai felületet hoznak létre a kapu teljes felületén.

Kelle Antal nem csak a mű teljes alapkoncepcióját dolgozta ki, hanem a legmagasabb kapu alkotója is egyben, amelynek tetejére egy szélforgót tervezett.

Érdekes a körforgalomról való gondolkodás, amely a gyalogos forgalom elől elzárt terület, csak veszélyek árán közelíthető meg, távolról szemlélhető, így a műnek elsősorban az így kialakítható feltételeknek kell megfelelni. A lépték és ritmus már távolról felkeltheti a közlekedők érdeklődését és talán arra sarkall, hogy közelebbről is megtekinthető legyen, így várható, hogy a közönség bele szeretne kerülni a kompozíció terébe és nem csak kívülről szemléli majd. A mű alaprajza nagyon jó, de kérdés, hogy az alsó perspektívából érzékelhető-e a spirál vonal.

A beton anyagának használata jó ötlet, de a jó minőségű beton nagyon drága ezért olyan „látszóbeton” technológus segítségét kell kérni, aki tapasztalt az ehhez hasonló konstrukciók építésében. A látszóbeton olyan dekoratív konstrukciók és szobrok használatára javasolt, ahol az anyag kerül előtérbe, a beton nem csak tartószerkezetként, hanem önmagában válik díszítő elemmé, vagy önálló kompozícióvá. A kapuk esetében fontos a statika és szélterhelés megoldása. Javasolt a kapukeretek vastagságának csökkentése, ami technológiával megoldható. A mű minősége múlik a jó minőségű betonon és az öntés feltételein. A XXI. századi technológia, amelyet az építészek használnak, kiválthatja az acél szerkezetet.

A helyszín megtekintése után a szakértők egybe hangzó véleménye szerint, a kiválasztott körforgalom 10 m-es átmérője szűk a tervezett kompozíciónak. Olyan szűk teret adna, ami az autóból nem enged rálátást a műre, hanem túl közel esne az úthoz, így nem biztosított a szerkezet értelmezhetősége. Javasolt a nagyobb átmérőjű körforgalmak egyikébe helyezni a kész művet, amely kellő teret enged a kompozíciónak.

A Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. – a szakértői vélemények alapján – a bemutatott modellt, a bírálaton elhangzott észrevételek megfontolásával elfogadásra és kivitelezésre javasolja a megrendelőnek.

Bemutatandó: a felállított kész mű a megrendelővel egyeztetett időpontban.

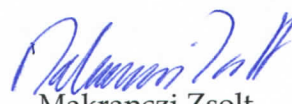
Szakértők voltak: Csurgai Ferenc szobrászművész és Szilágyi Csilla üvegtervező iparművész, a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. részéről Szabó Eszter Ágnes művészeti tanácsadó.

A Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. a szakvéleményért a szerződés szerinti bírálati díjat számolja fel.

A szakvéleményt készítette: Szabó Eszter Ágnes művészeti főtanácsadó.

3

Szentendre, 2014. április 30.

Makranczi Zsolt

szolgáltatási igazgatóhelyettes

Magyar Alkotóművészeti
Közhasznú Nonprofit Kft.
2000 Szentendre, Bogdányi u. 51.
Adószám: 23599714-2-13
Cégjegyzékszám: 13-09-151770
1.

Kapják:

- Budaörs Város Önkormányzata
Wittinghoff Tamás polgármester
- Szabó Sándor
- Irattár

2040 Budaörs Szabadság út 124.

szabo.sandor@budaors.hu